

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 80/16

Λουξεμβούργο, 19 Ιουλίου 2016

Απόφαση στην υπόθεση C-526/14
Tadej Kotnik κ.λπ. κατά Državni zbor Republike Slovenije

Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις ενισχύσεις προς τον τραπεζικό τομέα δεν είναι ανίσχυρη

Ειδικότερα, ο καταμερισμός των επιβαρύνσεων μεταξύ των μετόχων και των πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης προκειμένου να εγκριθούν από την Επιτροπή κρατικές ενισχύσεις υπέρ τράπεζας με έλλειμμα δεν παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης

Κατόπιν της παγκόσμιας οικονομικής κρίσεως, που άρχισε κατά τη διάρκεια του έτους 2007, η Banka Slovenije (Τράπεζα της Σλοβενίας) διαπίστωσε, τον Σεπτέμβριο 2013, ότι πέντε σλοβενικές τράπεζες¹ εμφάνιζαν κεφαλαιακό έλλειμμα. Λαμβανομένης υπόψη της εκτάσεως του ελλείμματος αυτού, οι εν λόγω τράπεζες δεν διέθεταν επαρκή περιουσιακά στοιχεία για να ικανοποιήσουν τους πιστωτές τους και να καλύψουν την αξία των καταθέσεων. Στις 17 Δεκεμβρίου 2013, η Τράπεζα της Σλοβενίας εξέδωσε απόφαση περί θεσπίσεως εκτάκτων μέτρων με σκοπό, αντιστοίχως, την ανακεφαλαιοποίηση, τη διάσωση καθώς και την εκκαθάριση των εν λόγω τραπεζών.

Στις 18 Δεκεμβρίου 2013, η Επιτροπή ενέκρινε τις κρατικές ενισχύσεις οι οποίες προορίζονταν για τις εν λόγω πέντε τράπεζες και οι οποίες της είχαν προηγουμένως κοινοποιηθεί από τις σλοβενικές αρχές. Τα επίμαχα μέτρα, που ελήφθησαν βάσει του νόμου για τον τραπεζικό τομέα, περιελάμβαναν τη διαγραφή του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και των τίτλων με μειωμένη εξασφάλιση. Οι τίτλοι αυτοί είναι χρηματοοικονομικοί τίτλοι εμφανίζοντες ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά με τα χρεωστικά προϊόντα και τους μετοχικούς τίτλους. Σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή εκκαθάρισεως του εκδότη των τίτλων, οι κάτοχοι τίτλων με μειωμένη εξασφάλιση ικανοποιούνται μετά τους κατόχους κοινών ομολογιών, αλλά πριν τους μετόχους. Οι εν λόγω χρηματοοικονομικοί τίτλοι έχουν υψηλότερη απόδοση, ως αντιστάθμισμα για τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο που αποδέχονται, κατά τα προεκτεθέντα, οι κάτοχοί τους.

Το Ustavno sodišče (Συνταγματικό Δικαστήριο της Σλοβενίας) επιληφθέν πλειόνων αιτήσεων ελέγχου της συνταγματικότητας του νόμου για τον τραπεζικό τομέα, ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του κύρους και της ερμηνείας των διατάξεων της τραπεζικής ανακοινώσεως της Επιτροπής². Η ανακοίνωση αυτή εκδόθηκε για να δοθούν κατευθυντήριες γραμμές ως προς τα κριτήρια συμφωνίας προς την εσωτερική αγορά των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στον τραπεζικό τομέα κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσεως.

Με την απόφαση που εξέδωσε σήμερα, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, όσον αφορά τον δεσμευτικό χαρακτήρα της ανακοινώσεως έναντι των κρατών μελών, η Επιτροπή δύναται, κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει, να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για να καθορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων προτίθεται να εκτιμά κατά πόσον τα μέτρα ενισχύσεως που σχεδιάζουν τα κράτη μέλη είναι σύμφωνα με την εσωτερική αγορά. Συνεπώς, θεσπίζοντας τέτοιους κανόνες συμπεριφοράς και αναγγέλλοντας, με τη δημοσίευσή τους, ότι θα τους εφαρμόζει εφεξής στις περιπτώσεις που οι κανόνες αυτοί αφορούν, η Επιτροπή αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εν λόγω εξουσίας εκτιμήσεως, υπό την έννοια ότι, εφόσον ένα κράτος μέλος της κοινοποιήσει σχέδιο κρατικής ενισχύσεως που είναι σύμφωνο προς τους κανόνες αυτούς, οφείλει, καταρχήν, να εγκρίνει

¹ Η Nova Ljubljanska banka, η Nova Kreditna banka Maribor, η Abanka Vipava, η Probanka και η Factor banka.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Αυγούστου 2013, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης («Τραπεζική ανακοίνωση») (ΕΕ C 216, σ. 1).

το σχέδιο. Εξάλλου, η έκδοση ανακοινώσεως, όπως η τραπεζική ανακοίνωση, δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της να εξετάζει τις εξαιρετικές ειδικές περιστάσεις τις οποίες επικαλείται κράτος μέλος. Αντιθέτως, τα κράτη μέλη διατηρούν τη δυνατότητα να κοινοποιούν στην Επιτροπή σχέδια κρατικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια που προβλέπει η εν λόγω ανακοίνωση και η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει τέτοια σχέδια εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις. Κατά συνέπεια, η τραπεζική ανακοίνωση δεν μπορεί να δημιουργήσει αυτοτελείς υποχρεώσεις σε βάρος των κρατών μελών και, επομένως, δεν είναι δεσμευτική για τα κράτη μέλη.

Όσον αφορά την προϋπόθεση του καταμερισμού των επιβαρύνσεων μεταξύ των μετόχων και των πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης για την εκ μέρους της Επιτροπής έγκριση κρατικής ενισχύσεως, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η ανακοίνωση εκδόθηκε βάσει διατάξεως της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή μπορεί να θεωρήσει συμβατές με την εσωτερική αγορά τις ενισχύσεις για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους³. Συγκεκριμένα, τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι, πριν τη χορήγηση οποιασδήποτε κρατικής ενισχύσεως, οι τράπεζες με κεφαλαικό έλλειμμα θα προσπαθήσουν, μαζί με τους επενδυτές, να μειώσουν το εν λόγω έλλειμμα, μεταξύ άλλων μέσω αντλήσεως ιδίων κεφαλαίων καθώς και με τη συμβολή των πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης, δεδομένου ότι τα εν λόγω μέτρα είναι ικανά να περιορίσουν την έκταση της χορηγούμενης κρατικής ενισχύσεως. Η αντίθετη λύση θα κινδύνευε να προκαλέσει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, στο μέτρο που οι τράπεζες, των οποίων οι μέτοχοι και οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης δεν θα είχαν συμβάλει στη μείωση του κεφαλαιακού ελλείμματος, θα ελάμβαναν κρατική ενίσχυση μεγαλύτερη από αυτή που θα αρκούσε για την κάλυψη του υπολειπόμενου κεφαλαιακού ελλείμματος. Εξάλλου, η Επιτροπή, εκδίδοντας την εν λόγω ανακοίνωση, δεν σφετερίστηκε τις παρασχεθείσες στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρμοδιότητες.

Κατά το Δικαστήριο, το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια των πρώτων σταδίων της διεθνούς οικονομικής κρίσεως, οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης δεν υποχρεώθηκαν να συμβάλουν στη διάσωση των πιστωτικών ιδρυμάτων δεν παρέχει στους πιστωτές τη δυνατότητα να επικαλεστούν την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Πράγματι, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συγκεκριμένη, ανεπιφύλακτη και συγκλίνουσα διαβεβαίωση ικανή να δημιουργήσει στους μετόχους και στους πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι δεν θα τους επιβληθούν μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων στο μέλλον. Εξάλλου, δεδομένου ότι οι μέτοχοι ευθύνονται για τα χρέη της τράπεζας μέχρι το ύψος του εταιρικού της κεφαλαίου, το γεγονός ότι η ανακοίνωση απαιτεί, για την αντιμετώπιση του κεφαλαιακού ελλείμματος τράπεζας, πριν τη χορήγηση κρατικής ενισχύσεως, οι εν λόγω μέτοχοι να συμβάλουν στην απορρόφηση των ζημιών που υπέστη η τράπεζα στο ίδιο μέτρο που θα συνέβαλλαν ελλείψει τέτοιας κρατικής ενισχύσεως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά προσβολή του δικαιώματός τους στην ιδιοκτησία.

Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι μια οδηγία της Ένωσης⁴ προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι κάθε αύξηση ή μείωση του κεφαλαίου των ανωνύμων εταιριών πρέπει να αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση της εταιρίας. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, στο μέτρο που η ανακοίνωση προβλέπει ότι ορισμένες μεταβολές του εταιρικού κεφαλαίου των τραπεζών δεν απαιτείται να αποφασίζονται ή να εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση, η ανακοίνωση δεν αντίκειται στην εν λόγω οδηγία. Πράγματι, καίτοι τα κράτη μέλη είναι δυνατόν, ενδεχομένως, να υποχρεωθούν, υπό ειδικές συνθήκες, να θεσπίσουν τέτοια μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων χωρίς τη συμφωνία της γενικής συνελεύσεως της εταιρίας, εντούτοις το γεγονός αυτό δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω το κύρος της ανακοινώσεως. Τα εν λόγω μέτρα είναι δυνατόν να ληφθούν μόνον σε πλαίσιο σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους και προς τον σκοπό αποφυγής συστημικού κινδύνου και διασφάλισης της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

³ Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

⁴ Οδηγία 2012/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιριών, κατά την έννοια του άρθρου 54 δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες όσον αφορά τη σύσταση ανωνύμων εταιριών και τη διατήρηση και τις μεταβολές του κεφαλαίου τους (ΕΕ L 315, σ. 74).

Όσον αφορά τα μέτρα μετατροπής ή μείωσης της αξίας των τίτλων με μειωμένη εξασφάλιση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να επιβάλουν στις προβληματικές τράπεζες, πριν τη χορήγηση οποιασδήποτε κρατικής ενισχύσεως, να μετατρέψουν τους τίτλους με μειωμένη εξασφάλιση σε ίδια κεφάλαια ή να προβούν σε μείωση της αξίας τους, ή να ενεργήσουν ώστε οι τίτλοι αυτοί να διατεθούν στο σύνολό τους για την απορρόφηση των ζημιών. Σε μια τέτοια περίπτωση, η σχεδιαζόμενη κρατική ενίσχυση δεν θα μπορεί, πάντως, να θεωρηθεί ότι περιορίστηκε στο απολύτως απαραίτητο. Το κράτος μέλος, καθώς και οι τράπεζες που λαμβάνουν την εν λόγω ενίσχυση διατρέχουν τον κίνδυνο να τους αντιταχθεί απόφαση της Επιτροπής περί κηρύξεως της εν λόγω ενισχύσεως μη συμβατής με την εσωτερική αγορά. Το Δικαστήριο προσθέτει, ωστόσο, ότι τα μέτρα μετατροπής ή μείωσης της αξίας των τίτλων με μειωμένη εξασφάλιση δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αναγκαίο για την αντιμετώπιση του κεφαλαιακού ελλείμματος της οικείας τράπεζας μέτρο.

Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων εμπίπτουν στα «μέτρα εξυγίανσης»⁵ κατά την έννοια της οδηγίας για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων⁶. Πράγματι, δεδομένου ότι τα εν λόγω μέτρα καταμερισμού αποσκοπούν στην αποκατάσταση της κεφαλαιακής θέσεως των πιστωτικών ιδρυμάτων και στην αντιμετώπιση του ελλείμματός τους, έχουν σκοπό να διαφυλάξουν ή να αποκαταστήσουν την οικονομική κατάσταση πιστωτικού ιδρύματος.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

⁵ «Τα μέτρα τα οποία έχουν σκοπό να διαφυλάξουν ή να αποκαταστήσουν την οικονομική κατάσταση πιστωτικού ιδρύματος και είναι δυνατόν να θίξουν προϋπάρχοντα δικαιώματα τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που συνεπάγονται τη δυνατότητα αναστολής πληρωμών, αναστολής εκτελεστικών μέτρων ή μείωσης των απαιτήσεων».

⁶ Οδηγία 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 2001, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 125, σ. 15).